

TYÖ- JA ORGANISAATIOPSYKOLOGIA

Työ- ja organisaatiopsykologian **erikoistumiskoulutuksen** (30 op) jälkeen osallistujalla on ajan tasalla oleva kokonaiskuva työ- ja organisaatiopsykologiasta (TOP) tiede- ja tutkimusperusteisesti. Osallistuja omaa myös valmiudet toimia itsenäisenä erityisasiantuntijana työelämän hyvinvointia ja organisaatioiden toiminnan tuloksellisuutta edistävissä tehtävissä, joissa tulee osata hyödyntää ja soveltaa työ- ja organisaatiopsykologista tieteellistä tutkimustietoa. Tämä erikoistumiskoulutus antaa valmiuksia niin organisaation sisäisenä kuin ulkoisena erityisasiantuntijana toimimiseen.

Laajempi 70 op:n **erikoispsykologikoulutus** (vain laillistuille psykologeille) antaa valmiudet kehittää jatkuvasti oman sovellusalan erityisasiantuntijuutta ja ammattikäytäntöjä tieteelliseltä perustalta. Tämä laajempi koulutuskokonaisuus on tarkoitettu psykologeille, jotka toimivat esimerkiksi työn ja organisaatioiden kehittämis- ja konsultointitehtävissä, työterveyshuolloissa, henkilöstön arviointi- ja valintatehtävissä tai uraohjauksessa. Työ- ja organisaatiopsykologian erikoispsykologikoulutus antaa työterveyshuollon psykologin pätevyyden.

Erikoispsykologikoulutus edistää opiskelijoiden ammatillista kehittymistä ja uusiutumista tukevien toimintamallien ja rutiinien rakentumista kolmivuotisen erikoispsykologikoulutuksen aikana. Koulutukseen sisältyy ammatillista kasvua ja erikoispsykologin ammatti-identiteetin muodostumista tukeva ryhmätyönohjausprosessi. Koulutuksen teoreettiset ja empiiriseen tutkimukseen liittyvät ainekset kytketään oppimistehtävien avulla opiskelijan arkityöhön esimerkiksi palvelemaan ajankohtaisten työongelmien ratkaisua. Opitun soveltamista ammattikäytäntöön tukee myös 10 opintopisteen laajuinen lopputyö, joka voi olla muodoltaan esimerkiksi kehittämishanke.

INFORMAATIOTA ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSISTA YLEENSÄ

Erikoispsykologikoulutus erikoistumiskoulutuksena

Erikoispsykologikoulutukset toteutetaan nykyisin ei-tutkintoon johtavina maksullisina erikoistumiskoulutuksina. Erikoistumiskoulutuksella vahvistetaan työelämässä toimivien korkeakoulutettujen ammatillista kehittymistä ja erityiskompetensseja.

Erikoistumiskoulutuksena voidaan järjestää koulutus, jonka laajuudesta, tavoitteista, kohderyhmästä ja opiskelijan asiantuntemuksen osoittamisesta on sovittu yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen keskinäisessä yhteistyössä yhdessä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa. Erikoistumiskoulutukset nojaavat vahvaan tutkimukselliseen ja tieteelliseen pohjaan ja niitä järjestävät vain yliopistot ja korkeakoulut.

Koulutuksen järjestää yliopistojen psykologian oppiaineiden ja laitosten muodostama yliopistoverkosto Psykonet. Erikoispsykologikoulutus uudistui vuonna 2016 lakimuutoksen myötä. Koulutus tuottaa Yliopistolain (1172/2014) 7 c §:n ja erikoistumiskoulutusta koskevan asetuksen (1439/2014) mukaisen pätevyyden toimia vaativissa asiantuntijatehtävissä psykologian erikoisaloilla. Erikoispsykologikoulutuksista on kullakin erikoisalalla laadittu jäsenyliopistojen rehtoreiden allekirjoittama sopimus (VNA 1439/ 2014 20 c §).

Erikoispsykologikoulutusta järjestetään nykyisin erikoistumiskoulutuksena seuraavilla erikoisaloilla (suluissa koulutuksen vastuuyliopisto):

Kliininen mielenterveyspsykologia (Helsingin yliopisto) [www-linkki opinto-oppaaseen?](#)

- Lapset ja nuoret (Turun yliopisto ja Åbo Akademi)
- Neuropsykologia (Helsingin yliopisto)
- Psykoterapia (Jyväskylän yliopisto)
- Terveyspsykologia (Itä-Suomen yliopisto)
- Työ- ja organisaatiopsykologia (Tampereen yliopisto)

Erikoispsykologikoulutukset ovat laajuudeltaan 70 opintopistettä ja ne voidaan suorittaa 3 vuodessa työn ohessa. Uudistuneet koulutukset eivät enää johda lisensiaatin tutkintoon. Koulutukset ovat maksullisia, ja niiden hinta on 120 € / opintopiste.

Erikoispsykologin koulutuksesta annettavat todistukset ja niiden osoittama pätevyys

Erikoispsykologin erikoistumiskoulutuksen järjestävä yliopisto myöntää koulutuksen hyväksytysti suorittaneelle opiskelijalle todistuksen. Todistuksesta käy ilmi asianomainen erikoisala. Kaikkien yliopistojen antamat todistukset ovat sisällöltään yhdenmukaiset. Neuropsykologian erikoispsykologikoulutuksen perusteella voi hakea oikeutta Kelan tukemien neuropsykologisten palvelujen tuottamiseen.

Lasten ja nuorten erikoispsykologin koulutus antaa pätevyyden sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/ 05) 9 §:n ja asetuksen (608/ 05) 2 §:n tarkoittamiin kasvatusta- ja perheneuvonnan erityistyöntekijän tehtäviin.

Työ- ja organisaatiopsykologian erikoispsykologikoulutus antaa työterveyshuollon psykologin pätevyyden. Myös terveystieteiden erikoisalan opiskelijat voivat valinnaisina opintoina käydä myös nämä pätevöittävät opinnot (ks. tarkemmin erikoisalojen omista opinto-oppaista)

Erikoispsykologikoulutukseen hakeminen

Erikoispsykologikoulutukset alkavat kahden–neljän vuoden välein. Hausta ilmoitetaan Psykologi-lehdessä, Psykonetin internet-sivuilla osoitteessa www.psykonet.fi sekä psykologian oppiaineiden sekä tiedekuntien tiedotuskanavissa sekä vastuuyliopistojen kautta. Koulutukseen haetaan (erikoisalan omalla) sähköisellä hakulomakkeella. Lisätietoja eri alojen koulutuksesta, alkamisesta ja hakumenettelyistä saa yliopistojen Psykonetin koordinaattorilta sekä erikoisalojen sihteereiltä.

Seuraava haku on 7.1.2019-25.1.2019 kaikkiin muihin paitsi ei psykoterapian alan erikoispsykologikoulutuksiin. Hakukriteerit, tarkat hakuohjeet ja lisätiedot julkaistaan Psykonetin verkkosivuilla www.psykonet.fi

Lisätietoja yleisistä asioista koordinaattori Tanja Sarlin, Psykonet, Turun yliopisto, p.0407679358, tanja.sarlin@utu.fi

Opiskelijavalinta

Valintakriteerit vaihtelevat erikoisaloittain. Yleisesti pohjakoulutuksena edellytetään psykologian maisterin tai sitä vastaavaa tutkintoa, joka oikeuttaa psykologin ammatin harjoittamiseen, sekä mahdollisuutta työskennellä erikoisalaan liittyvissä tehtävissä koulutuksen aikana. Työ- ja organisaatio- ja terveystieteiden 30 opintopisteen erikoistumisopinnot moduuliin ovat kelpoisia hakijat, joilla on joku muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto (esim. hallintotieteistä, taloustieteistä, sosiaalipsykologiasta, tai kasvatustieteistä) ja jotka voivat hyödyntää koulutusta työssään.

Valinnassa voidaan kiinnittää huomiota myös hakijan oman orientaation syvyyteen: missä määrin hän on jo hankkinut psykologian alan täydennyskoulutusta ja kuinka se näkyy hänen toiminnassaan esimerkiksi kirjoituksina, esitelminä tai julkaisuina. Useilla erikoisaloilla edellytetään lisäksi jo kertynyttä työkokemusta laillistettuna psykologina. Opiskelijat valitaan hakemusten ja mahdollisten haastatteluiden perusteella. Sisäänottomäärä vaihtelee erikoisaloittain ja vuosittain.

Lisätietoja löydät erikoisalojen opinto-oppaista ja alojen vastuuoopettajilta sekä yliopistojen nettisivuilta. Katso täältä www.psykonet.fi.

Mikäli hakija on tyytymätön opiskelijavalinnan tulokseen, hän tai hänen valtuuttamansa henkilö voi osoittaa perustellun, kirjallisen oikaisupyynnön erikoisalan vastuuyliopistolle 14 päivän kuluessa valinnan tuloksen julkistamisesta. Tarkemmat tiedot yliopistojen omilta sivuilta.

Erikoistumiskoulutuksen opiskelijaksi ilmoittautuminen

Kunkin yliopiston asianomainen tiedekunta tai tieteenalayksikkö hyväksyy opiskelijat. Saatuaan tiedekunnan tai tieteenalayksikön ilmoituksen valituksi tulemisesta opiskelijan tulee ilmoittautua erikoistumiskoulutuksen opiskelijaksi asianomaiseen yliopistoon. Seikkaperäiset ohjeet ilmoittautumisesta ja muista opintoihin liittyvistä käytänteistä (mm. opintomaksut, tietojärjestelmäpalvelut) lähetetään koulutukseen valituille.

Koulutusjärjestelyt ja kurssikalenteri

Koulutukseen liittyvien kurssien ja muiden opetustapahtumien yksityiskohtaiset aikataulut ja muu informaatio julkaistaan Psykonetin Internet-sivuilta löytyvässä kurssikalenterissa osoitteessa <http://www.psykonet.fi/Erikoispsykologikoulutus/kurssikalenteri>

Kaikkien erikoisalojen yhteistyönä toteutetaan puolivuositain Erikoispsykologi asiantuntijana -seminaari, joka antaa valmiuksia sellaisissa kaikille erikoistuville tarpeellisissa ammatillisissa taidoissa, joihin perustutkinto eikä myöskään oman erikoisalan opinnot tai oma ammattikäytäntö työpaikkakoulutuksineen anna riittäviä valmiuksia. Seminaarien teemat ja järjestämispaikkakunnat vaihtelevat (mm. kouluttajana toimiminen, tiedottaminen, oikeuspsykologia ja työnohjaus). Myös nämä seminaarit ilmoitetaan Psykonetin kurssikalenterissa.

Opetus on monimuotoista sisältäen kontaktiopetusta, verkkotyöskentelyä yksin ja ryhmissä sekä yliopistojen välistä virtuaaliopetusta. Opetusmuodot voivat vaihdella paitsi erikoisaloittain myös kurseittain ja ne on esitely tarkemmin kunkin erikoisalan opintovaatimuksissa. Aloitusseminaarissa käydään läpi opetusmuodot ja opiskelukäytännöt erikoisaloittain. Opintojensa alussa opiskelija voi laatia yhdessä erikoisalan vastaavien opettajien kanssa henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HPS).

Erikoispsykologikoulutuksen opintorekisterit

Erikoistumiskoulutusta suorittamaan hyväksytyt opiskelijat kirjataan asianomaisen yliopiston opintorekisteriin. Opiskelija voi saada ajantasaiset tiedot opintojen etenemisestä ja suorituksistaan yliopistonsa erikoisalasihiteeriltä / hallintohenkilökunnalta.

Erikoispsykologikoulutuksen kustannukset

Erikoispsykologikoulutus on maksullinen erikoistumiskoulutus (VNA 2009/ 1082 2 §). Yliopistot perivät niistä 120 euroa opintopisteeltä. Koko erikoispsykologikoulutuksen hinta on siis 8400 euroa. Summan voi maksaa 1, 3 tai 6 erässä ja sen voi maksaa joko opiskelija itse, hänen

työnantajansa tai molemmat yhdessä. Maksukäytännöistä sovitaan oman yliopiston kanssa. Suppeimmat erikoistumiskoulutukset (30-40 op) työ- ja organisaatiopsykologian ja terveystieteiden erikoisaloilla maksavat niin ikään 120 euroa per opintopiste.

Erikoispsykologikoulutuksen organisaatio

Psykonet on psykologian koulutusalaalla toimiva yliopistoverkosto, jonka muodostavat Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Tampereen ja Turun yliopistojen sekä Åbo Akademin psykologian laitokset ja oppiaineryhmät. Verkosto on toiminut koulutusalan katto-organisaationa vuodesta 1989. Verkostoa koordinoi Turun yliopisto.

Erikoispsykologikoulutuksista on kullakin erikoisalalla laadittu jäsenyliopistojen rehtoreiden allekirjoittama sopimus (VNA 1439/ 2014 20 c §). Erikoispsykologikoulutuksia organisoii yllä kuvatun työnjaon mukaisesti kunkin Psykonet-yliopistoverkoston jäsenyliopisto. Verkoston ylin johto on Psykonetin johtokunnalla, jonka alaisuudessa toimiva erikoispsykologikoulutuksen yhteistyöryhmä koordinoi koulutusten järjestämistä. Yhteistyöryhmä koostuu erikoisalaryhmien puheenjohtajista ja eräistä muista asiantuntijoista.

Kullakin erikoisalalla toimii valtakunnallinen ohjausryhmä, jonka tehtävänä on suunnitella ja ohjata erikoisalalan koulutusta. Ohjausryhmien jäsenet edustavat asianomaista erikoisalaa, kutakin psykologian oppiainetta, opiskelijoita ja ammattikenttää. Ohjausryhmien sihteerit antavat tarkempaa informaatiota kullakin erikoisalalta.

1. OPINTOJEN RAKENNE JA SUORITTAMINEN

Koulutuksen rakenne, viitteellinen aikataulu ja opintojaksojen vastuuopettajat on koottu taulukkoon 1. Opinnit koostuvat erikoistumisopinnoista (30 op; TOPEK_1-6, taulukossa 1), jotka ovat kaikille tähän erikoistumiskoulutukseen yhteisiä opintojaksoja. Erikoispsykologian opinnot koostuvat tämän yhteisen opintokokonaisuuden lisäksi muista syventävistä opinnoista (40 op; TOPEP_7-12 taulukossa 1): Loppu työ (10 op), työnohjausta sisältävästä työkokemuksesta (5 op) sekä vapaa-valintaisista opinnoista (10 op). Lisäksi erikoispsykologiksi opiskelevat sekä työterveyspsykologian moduulin (* merkityt kurssit, taulukko 1) ja organisaatiopainotteisen moduulin (# merkityt kurssit, taulukko 1). Työterveyspsykologian moduuli koostuu kaiken kaikkiaan 20 opintopisteestä ja sisältää neljä kurssia, jotka on kaikki suoritettava saadakseen työterveyspsykologian pätevyyden. Vapaa- valintaisista opintojaksoista yhden kurssin tulee olla ”erikoispsykologi asiantuntijana”-kurssi (2-3 op), mutta muut vapaa- valintaiset opinnot voi koostaa esim. muiden erikoisalojen tarjoamista kursseista, kirjallisista tehtävistä tmv. omien intressien mukaan. Opintojaksoja/kursseja järjestetään vuosittain 2-3 ja ne sisältävät lähiopetusta (1-2 pv seminaari/työpaja) sekä etäopiskeluna suoritettavia ennako- ja jälkitehtäviä (esim. esseet, case-analyysit, verkkokeskustelut).

Huom! Opintojakson voi korvata esseellä tai muulla opintosuorituksella vain erikoistapauksessa, josta on erikseen sovittava vastuuopettajan kanssa. Opintojen järjestämisaikataulu (taulukko 1) on alustava kuitenkin siten, että kaikki opintojaksot järjestetään 2/3 vuoden aikana. Kaiken kaikkiaan lähiopetuspäiviä vuosittain on 4-6 päivää, ja niitä on enemmän erikoispsykologikoulutuksessa, joka on pidempi koulutus.

Taulukko 1. Koulutuksen rakenne, alustava aikataulu ja opintojaksojen vastuuhenkilöt

Kaikille yhteiset erikoistumisopinnot 30 op, 2 vuotta	Ajankohta	Vastuuhlö.
TOPEK_1 Työ- ja org. psykologian teoreettiset lähtökohdat, 5 op	SL 2019	Mauno
Yksilön suhde työhön, 10 op		Mauno
TOPEK_2 Työhyvinvoinnin edistäminen, 5 op*,	KL 2020	Mauno
TOPEK_3 Työn analysointi ja kehittäminen, 5 op*	SL 2020	Mauno
Henkilöstö ja organisaatio, 15 op		Kykyri
TOPEK_4 Johtaminen ja esimiestyö, 5 op	SL 2019	Kykyri
TOPEK_5 Henkilöstöpsykologia (sis. arvioinnin), 5 op	KL 2020	Kykyri
TOPEK_6 Organisaatio sosiaalisena ympäristönä, 5 op	SL2020	Kykyri
Erikoispsykologikoulutuksen opinnot 40 op, 3 vuotta		
TOPEP_7 Työterveyshuolto henkilöstövoimavarojen tukijana, 5 op*	KL 2021	Mauno
TOPEP_8 Työkyvyn arviointi (ISY:n organisoimana), 5 op*¤	Ilm. myöh.	Hintsa/Mauno
TOPEP_9 Organisaatioiden kehittäminen ja konsultointi, 5 op#	KL 2021	Kykyri
TOPEP_10 Työnohjausta sisältävä työkokemus, 5 op	Koko 3 v	Kykyri
TOPEP_11 Lopputyö, 10 op	Koko 3 v	Mauno
TOPEP_12 Vapaavalintaiset opinnot, 10 op (esim. 5 + 3 + 2 op/kurssia/muu erikseen sovittava suoritustapa):	Koko 3 v	Mauno
Erikoispsykologi asiantuntijana, 2-3 op (1 on pakollinen) TRVE4 Stressi ja uni (valinnainen), 5 op¤ TRVE9 Teemaseminaari: Työnohjaus (valinnainen), 5 op¤ (sisältökuvaukset terveystieteiden opinto-oppaassa)	Seuraa aikatauluja kurssikalenterista	Eri vastuuopettajia eri opintojaksoilla

*) Työterveyspsykologian moduuliin 20 op kuuluvat kurssit, joista yksi organisoidaan ISY:sta

#) Organisaatiopainotteisten opintojen moduuli

¤ ISY:n järjestämät kurssit osana terveystieteiden erikoispsykologikoulutusta.

2. OPINTOJEN SISÄLTÖ

Erikoistumisopinnot (30 op): KAIKILLE YHTEISET OPINNOT (TOPEK_1-6)

Erikoistumisopinnot muodostuvat työ- ja organisaatiopsykologian opinnoista (30 op, opintojaksot TOPEK_1-6, taulukko 1). Erikoistumisopintoihin kuuluu kaikille yhteinen pakollinen ”Työ- ja organisaatiopsykologian teoreettiset lähtökohdat” -opintojakso (5 op), joka suoritetaan aloitusseminaarin yhteydessä. Erikoistumisopinnot jakautuvat kahteen opintokokonaisuuteen, jotka ovat: a) Yksilön suhde työhön ja b) Henkilöstö ja organisaatio. Yksilön suhde työhön (TOPEK_2; TOPEK_3, 10 op) opintokokonaisuudessa perehdytään työpsykologian kysymyksiin, joissa lähtökohdina ovat *yksilö* ja hänen suhteensa työhön. Sisältöinä ovat mm. työn käsite ja työtä kuvaavat teoriat, työn analysointi ja kehittäminen, työturvallisuuden ja riskien hallinta sekä työhyvinvoinnin edistäminen ml. jaksamisen ja kuormittumisen problematiikka työelämässä. Henkilöstö ja organisaatio (TOPEK_4; TOPEK_5; TOPEK_6, 15 op) opintokokonaisuus perehdyttää henkilöstöpsykologiaan, johtamisen ja esimiestyön kysymyksiin sekä organisaatioon sosiaalisena ympäristönä. **Alla on kuvattu opintojaksot niiden järjestämisaikataulun mukaan** (noudatellen osin eri järjestystä kuin Taulukossa 1).

SYKSY 2019

TOPEK_1 Työ- ja organisaatiopsykologian teoreettiset lähtökohdat, aloitusseminaarin yhteydessä, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on perehdyttää opiskelija työ- ja organisaatiopsykologian erikoisalan keskeisiin sisältöihin ja luoda opiskelijoille yhteinen käsitejärjestelmä, joka kattaa ammatillisten ja teoreettisten opintokokonaisuuksien tärkeimmät osa-alueet. Näitä osa-alueita ovat 1) *työpsykologia* (mm. työympäristö, työtehtävät ja niiden suunnittelu, suoriutuminen ja ajankäyttö, työhyvinvointi, kuormittuminen, työturvallisuus, ikääntyminen ja työ), 2) *henkilöstön kehittämisen psykologia* (mm. kyvyt ja osaaminen, henkilöstövalinnat ja arvioinnit) ja 3) *organisaatiopsykologia* (mm. kommunikaatio ja päätöksenteko, esimiestyö ja johtaminen, organisaatiot ja työ muutoksessa, organisaatioiden kehittäminen, osallistuminen ja yhteistyö). Tavoite on, että opiskelija saavuttaa riittävän tietämyksen työ- ja organisaatiopsykologian olennaisimmista teema-alueista, keskeisistä teorioista ja käsitteistä.

Suoritustapa: Opintoihin orientoiva aloitusseminääri (1 pv) ja kirjallisuuteen perustuva verkkokeskustelu/muu jälkitehtävä.

Kirjallisuus:

- **Chmiel, N.** ym. (toim.) (2017). *An Introduction to work and organizational psychology. An international perspective.* Oxford: Blackwell Publishers. **3rd. Edition.**

TOPEK_4 Johtaminen ja esimiestyö, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on tarkastella johtamisen ja esimiestyön ilmiöitä ja haasteita, sekä tarjota valmiuksia psykologisen tiedon hyödyntämiseen johtamistyössä ja sen kehittämisessä. Johtamista ja esimiestyötä tarkastellaan niin yksilöpsykologisesta kuin ryhmädynaamisesta ja laajemmasta organisaatiokulttuurin näkökulmista. Kurssi tutustuttaa johtamisen teorioihin, johtamistyön vaatimukseen ja arkeen, sekä johtamistyössä ja sen kehittämisessä sovellettaviin psykologisiin interventioihin.

Suoritustapa: Luennot ja työpaja (1-2 pv), ennakkotehtävät ja/tai jälkitehtävät.

Kirjallisuus:

- **Freedman, A. M.** (2016). The Wiley-Blackwell handbook of the psychology of leadership, change, and organizational development. John Wiley & Sons.
- **Honkanen, H.** (2006) Muutoksen agentit. Muutoksen ohjaaminen ja johtaminen. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- **Seeck, H.** (2012). Johtamisopit Suomessa. Taylorismista innovaatioteorioihin. Helsinki: Gaudeamus.
- **Syvänen, S., Tikkamäki, K., Loppela, K., Tappura, S., Kasvio, A., & Toikko, T.** (2015). Dialoginen johtaminen: avain tuloksellisuuteen, työelämän laatuun ja innovatiivisuuteen.
- **Wilkinson, A., Armstrong, S. J., & Lounsbury, M.** (Eds.). (2017). The Oxford handbook of management. Oxford University Press.

Muu kirjallisuus (esim. tieteelliset artikkelit) ilmoitetaan myöhemmin.

KEVÄT 2020

TOPEK_2 Työhyvinvoinnin edistäminen, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on lisätä opiskelijan ymmärrystä työhyvinvoinnin moninaisista ilmiöistä ja niiden keskinäisistä riippuvuuksista. Kurssilla tarkastellaan erilaisia työhyvinvoinnin teemoja mm. työstressiä ja -uupumusta sekä niiden hallintaa ja ehkäisyä. Lisäksi voidaan tarkastella esim. työkykyyn, työuriin, työmotivaatioon sekä työn ja perheen väliseen tasapainoon liittyviä kysymyksiä ja/tai niihin liittyviä interventioita. Luentoihin ja kirjallisuuteen perustuvassa jälkitekävässä syvennetään itse valittua näkökulmaa.

Suoritustapa: Seminaari/työpaja (1-2 pv) ja ennako- ja/tai jälkitekävä.

Kirjallisuus:

- **Mäkikangas, A., Mauno, S., & Feldt, T.** (2017). Tykkää työstä. Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet. PS-kustannus.
- **Peeters, M., de Jonge, J., & Taris, T. ym.** (2014). An Introduction to contemporary work psychology. UK, Chichester Wiley Blackwell.

Muu kirjallisuus (esim. tieteelliset artikkelit) ilmoitetaan myöhemmin.

TOPEK_5 Henkilöstöpsykologia, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on avata psykologisen tiedon merkitystä ja sovellettavuutta organisaatioiden henkilöstöön liittyvissä kysymyksissä. Kurssi tutustuttaa henkilöstöpsykologian keskeisiin teemoihin, kuten urasuunnitteluun, henkilöstöarviointeihin ja rekrytointiin sekä henkilöstön kehittämisen ja osaamisen johtamisen kysymyksiin. Kurssi antaa valmiuksia erityisesti henkilöstöhallinnon ja henkilöstön kehittämisen tehtävissä toimiville.

Suoritustapa: Seminaari/työpaja (1-2 pv), ennakotehtävät ja/tai jälkitekävät.

Kirjallisuus:

- **Goldstein, H. W., Pulakos, E. D., Passmore, J., & Semedo, C.** (Eds.). (2017). The Wiley Blackwell handbook of the psychology of recruitment, selection and employee retention. John Wiley & Sons.
- **Honkanen, H. (toim.)** (2007) Henkilöarviointi työelämässä. Persona Grata -sarja. Helsinki: Edita Publishing.

- **Honkaniemi, L, Junnila, K, Ollila, J. ym.** (2007) Viisaat valinnat. Helsinki: Työterveyslaitos.

Muu kirjallisuus (esim. tieteelliset artikkelit) ilmoitetaan myöhemmin.

SYKSY 2020

TOPEK_3 Työn analysointi ja kehittäminen, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on tarjota opiskelijalle valmiuksia työn analysointiin ja työn kehittämiseen sekä lisätä ymmärrystä siitä, mitä käyttökohteita työn analysoinnilla voi olla. Kurssilla perehdytään työn analysoinnin ja kehittämisen lähestymistapoihin ja käytännön työvälineisiin, joita voidaan hyödyntää työn ja organisaatioiden kehittämisessä. Kurssilla voidaan tarkastella myös kognitiivista ergonomiaa työssä em. teemoihin niveltyn.

Suoritustapa: Seminaari/työpaja (1-2 pv), ja ennako- ja/tai jälkitekävä.

Kirjallisuus:

- **Lindström, K. & Leppänen, A.** (toim.) (2002). Työyhteisön terveys ja hyvinvointi. Helsinki: Työterveyslaitos.
- **Huotilainen, M., & Saarikivi, K.** (2018). Aivot työssä. Otava.
- **Wilson, M. ym.** (2012). The handbook of work analysis: Methods, applications and science of work measurement in organizations. UK: Roudledge.

Muu kirjallisuus (tieteelliset artikkelit, työn analysoinnin menetelmät) ilmoitetaan myöhemmin.

TOPEK_6 Organisaatio sosiaalisena ympäristönä, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on perehtyä ihmisten välisiä suhteita ja yhteistoimintaa organisaatioissa käsittelevään tietoon ja sen hyödyntämiseen. Kurssi kehittää valmiuksia kokemukseen ja havainnointiin pohjautuvaan tiedon hankintaan organisaation sosiaalisia ilmiöitä koskien. Kurssilla toteutetaan simuloitu työyhteisöharjoitus, jonka yhteydessä esiin nousseita ilmiöitä pyritään pohtimaan ja ymmärtämään teoreettiseen tietoon ja osallistujien työarkeen kytkien. Kurssilla myös pohditaan mahdollisuuksia hyödyntää toiminnallisia välineitä ja malleja työyhteisöjen kehittämistyössä.

Suoritustapa: Työorganisaation sosiaalisia ilmiöitä käsittelevä simulaatio (tai vastaava menetelmä), simulaation prosessointi, teemaan liittyvää luento-opetusta sekä oppimistehtävä (esim. essee), lähiopetusta 1-2 pv.

Kirjallisuus:

- **Huczynski, A., Buchanan, D. A., & Huczynski, A. A.** (2013). Organizational behaviour (p. 82). London: Pearson.
- **Hökkä, P., Paloniemi, S., Vähäsantanen, K., Herranen, S., Manninen, M., & Eteläpelto, A.** (2014). Ammatillisen toimijuuden ja työssä oppimisen vahvistaminen: luovia voimavaroja työhön!.
- **Jalava, U., Keskinen, E., Keskinen, S. & Tiuraniemi, J.** (toim.) (2001). Simulaatio-oppiminen henkilöstön kehittämisen välineenä. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisu A:83 (118 s.).
- **Puutio, R. & Heikkilä, J.-P.** (toim.) (2018). Organisaatio prosessina. Metanoia Instituutti.

Muu kirjallisuus (esim. tieteelliset artikkelit) ilmoitetaan myöhemmin.

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSEN OPINTOJAKSOT (TOPEP_ 7-12)

KEVÄT 2021

TOPEP_7 Työterveyshuolto henkilöstövoimavarojen tukijana, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan työterveyshuollon toimintakentän ja lainsäädännön pääpiirteet, ja erityisesti psykologin toimintaan vaikuttavilta osilta. Myös psykologin rooli ja vastuu työterveyshuollossa sekä työpaikkaselvitykset ja työterveyshuoltotiimin toimintatavat ovat keskeisiä kurssin aiheita. Lisäksi tarkastellaan yhteistyötä hyvinvoinnin ja työterveyden edistämisessä asiakasorganisaation kanssa osana hyvää työterveyshuollon toimintaa ja henkilöstövoimavarojen tukemista.

Suoritustapa: seminaari/työpaja (1-2 pv) ja ennako- ja/tai jälkitehtävä.

Kirjallisuus:

- **Ahola, K., Kivistö, S. & Vartia, M.** (toim.) (2006). Työterveyspsykologia. Helsinki: Työterveyslaitos.
- **Uitti, J.** (2014). Hyvä työterveyshuoltokäytäntö. Helsinki: Työterveyslaitos.
- **Manninen, P, Laine, V, Leino, T, Mukala, K. & Husman, K.** (2007). Hyvä työterveyshuoltokäytäntö. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö ja Työterveyslaitos.
- **Kaski, S.** (2012). Työterveyshuollon psykologiset käytänteet. Edita.
- **Otala, L. & Ahonen, G.** (2005). Työhyvinvointi tuloksen tekijänä. Helsinki: WSOYpro.
- **Campbell Quick, J. & Tetrick, L. E. (2011).** Handbook of occupational health psychology. American Psychological Association. 2. painos.

Muu kirjallisuus (mm. lainsäädäntö) ilmoitetaan myöhemmin.

TOPEP_9 Organisaatioiden kehittäminen ja konsultointi, 5 op

Tavoite ja sisältö: Opintojakson tavoitteena on vahvistaa valmiuksia suunnitella ja toteuttaa organisaatioiden ja työyhteisöjen tavoitteellisia kehittämisprosesseja psykologista tietoa hyödyntäen. Kurssilla tutustutaan konsultoinnin ja organisaatioiden kehittämisen teoreettisiin ja empiirisiin lähtökohtiin, sekä kehittämisen ja konsultoinnin työtapoihin.

Suoritustapa: seminaari/työpaja (1-2 pv). Kirjallisuuteen ja konsultoinnin käytäntöihin perustuva kehittämistyö/muu etätehtävä ennako- ja/tai jälkitehtävänä.

Kirjallisuus:

- **Alvesson, M., & Sveningsson, S.** (2015). Changing organizational culture: Cultural change work in progress. Routledge.
- **Cummings, T. G., & Worley, C. G.** (2014). Organization development and change. Cengage learning.
- **Puutio, R. & Kykyri, V.L.** (2015). Konsultointi keskusteluna – vuorovaikutuksen vivahteita ja tilanneherkkää tasapainoilua. Metanoia Instituutti
- **Schein, E. H.** (2016). Humble consulting: How to provide real help faster. Berrett-Koehler Publishers.

Muu kirjallisuus (esim. tieteelliset artikkelit) ilmoitetaan myöhemmin.

ERIKOISPSYKOLOGIKOULTUS: KOKO KOLME VUOTTA, SYKSY 2019 - SYKSY 2021

TOPEP_10 Työnohjausta sisältävä työkokemus, 5 op

Tavoite ja sisältö:

Työnohjausta sisältävä työkokemus on keskeinen osa erikoispsykologiopintoja ja sen tavoitteena on syventää opitun soveltamista omassa työssä. Työnohjausprosessi tukee erikoispsykologin ammatti-identiteetin kehittymistä. Työnohjauksen avulla edistetään myös ammatillista kehittymistä ja uusiutumista tukevien toimintamallien ja rutiinien rakentumista. Näin työnohjaus edistää erityisasiantuntijuuden ja ammattikäytännön kehittymistä.

Suoritustapa: Opintokokonaisuuden laajuus on 5 op. Työnohjaus toteutetaan 50 tunnin laajuisena ryhmäohjauksena, jonka lisäksi opiskelijat tutustuvat työnohjausta käsittelevään kirjallisuuteen. Opintojaksoa voi täydentää (vapaa-valintaisena kurssina) terveystieteiden erikoisalan tarjoamalla Työnohjaus-teemaseminaarilla.

Kirjallisuus:

- **Keski-Luopa, L.** (2018). Kohti kokonaisvaltaista työnohjauksen teoriaa: Työnohjaus intersubjektiivisena kehitysprosessina. Metanoia-instituutti.
- **Kallasvuo, A., Koski, A., Karvinen-Niinikoski, S., & Keskinen, S.** (2017). Monimuotoinen työnohjaus ja työnohjaajakoulutus. Suomen työnohjaajat ry. Jyväskylän yliopistopaino.

Muu kirjallisuus (mm. tieteelliset artikkelit) ilmoitetaan myöhemmin.

TOPEP_11 Lopputyö, 10 op

Tavoite ja sisältö: Lopputyön tavoitteena on työ- ja organisaatiopsykologisen tutkimus- ja teorialiedon syvälinen integrointi johonkin opiskelijan omassa työssään/ammattissaan kohtaamaan haasteeseen, ongelmaan, projektiin tai muuhun työhön keskeisesti liittyvään ilmiöön. Lopputyössä opiskelija tarkastelee ja analysoi jotakin työhön/ammattiin liittyvää ilmiötä tutkimus- ja teorialähtöisesti huomioimalla myös ammattikäytännön näkökulman.

Suoritustapa: Muodoltaan lopputyö on itsenäinen kirjallinen opinnäyte. Soveltuvia lopputyön muotoja ovat esim. tapaustutkimus/-analyysi, kehittämishanke (työyhteisö, työ, henkilöstö, asiakas) tai joku muu omaan työhön kiinteästi liittyvä haaste/projekti/tapahtuma. Lopputyötä työstetään koko koulutuksen ajan ja siihen liittyy myös työpajapäiviä (2-4), joissa jaetaan asiantuntijuutta ja vertaisopitaan ryhmässä. Tarkempi ohjeistus ja kirjallisen osuuden laajuus sovitaan opintojen alkaessa.

TOPEP_12 Vapaavalintaiset opinnot, 10 op

Tavoite ja sisältö: Vapaavalintaisten opintojen tavoitteena on hankkia lisätietoa ja syventää osaamista jostakin opiskelijan valitsemasta aihepiiristä. Aihepiirin tulee olla relevantti opiskelijan työn/ammatin näkökulmasta.

Suoritustapa: Vapaavalintaiset opinnot kootaan esim. muiden erikoisalojen kursseista ja opintokokonaisuuksista tai muuten järjestettävistä opinnoista, kuten kirjatenteistä, esseistä, katsauksista tai tapaustutkimuksista/-analyysistä, tai muista seminaareista/työpajoista opiskelijan henkilökohtaisen kiinnostuksen mukaan. **Huom!** Yhden vapaavalintaisen opintojakson tulee olla ”Erikoispsykologi asiantuntijana”-opintojakso (2-3 op), joita järjestävät kaikki erikoispsykologikoulutusta tarjoavat yliopistot ja jotka ilmoitetaan psykonetin kurssikalenterissa. Lisäksi suosittelemme terveystieteiden erikoisalan tarjoamia vapaavalintaisia opintojaksoja (”Stressi ja uni” ja/tai ”Teemaseminaari: työnohjaus”, ks. taulukko 1). Nämä vapaavalintaiset opintojaksot on kuvattu alla ja ne löytyvät myös terveystieteiden erikoispsykologikoulutuksen opinto-oppaassa.

TERVEYSPSYKOLOGIAN (ISY) ERIKOISALAN JÄRJESTÄMIEN OPINTOJAKSOJEN KUVAUKSET

TRVE8d Työkyvyn arviointi, 5op: Huom. pakollinen opintojakso erikoispsykologikoulutuksessa

Tavoite ja sisältö: Opintojakson aikana perehdytään työkyvyn arviointiin erilaisissa psykologin työn konteksteissa. Näistä konteksteista tarkastelussa on työterveyshuolto, psykiatria ja yleissairaalapsykiatria. Lisäksi tarkastellaan erityiskysymyksenä terveydenhuollon ammattihenkilön työkyvyn arviota. Opintojakson aikana tarkastellaan työkyvyn kannalta keskeisiä mielenterveydenongelmia, sairastumisriskiä ja sairastamista sekä vakavien mielenterveyshäiriöiden tunnistamista ja arviointia.

Osaamistavoitteet: Opintojakson jälkeen opiskelija

- on perehtynyt moniulotteisesti psyykkisen työkyvyn arviointiin
- tunnistaa työkyvyn kannalta keskeisiä riskitekijöitä ja työkyvyn ylläpitämiseen yhteydessä olevia mekanismeja
- tutustunut somaattisten ja psykiatrisen komorbiditeetin merkitykseen työkyvyssä.

Opetuksen toteuttamistavat: Seminaaripäivät, joihin sisältyy asiantuntijaluentoja, harjoituksia ja workshop-työskentelyä. Opintojakso sisältää myös itsenäistä työskentelyä, johon sisältyy mm. kirjallisuuteen ja tutkimukseen perehtymistä sekä ennako- ja lopputehtävän. Kaikki materiaali on saatavilla yliopiston verkko-oppimisympäristöstä lukuun ottamatta osaa kirjallisuudesta.

Arviointitavat: Arvioinnin perusteet julkaistaan ennen kurssin aloittamista. Sen perustana toimivat yliopiston asettamat erikoistumiskoulutuksen laatukriteerit, opetussuunnitelma ja opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet. Kaikki koulutuksen aikana annetut tehtävät tulee suorittaa hyväksytysti ennen opintorekisterimerkinnän ja opintorekisterimerkinnän ja todistuksen saamista.

Vastuuopettajat: Apulaisprofessori Taina Hintsu ja terveystieteiden yliopistolehtori Sanna Sinikallio. Pakollinen kirjallisuus: Lausunointiopas psykologeille 2007 ja muu etukäteen ilmoitettava kirjallisuus.

Terveystieteiden erikoisalan järjestämät valinnaiset opintojaksot (vain erikoispsykologikoulutuksessa oleville)

TRVV2 Teemaseminaari: Työnohjaus, 5 op

Sisältö: Antaa tietoa ja valmiuksia työnohjaustyöskentelystä ja työnohjouksesta.

Opetuksen toteuttamistavat: Seminaaripäivä, joka sisältää asiantuntijaluennon/tietopakettia, ryhmätöitä ja työnohjausharjoituksia. Itsenäinen työskentely sisältää mm. kirjallisuuteen ja tutkimukseen perehtymistä sekä ennako- ja lopputehtävän. Kaikki materiaali on saatavilla yliopiston verkko-oppimisympäristöstä lukuun ottamatta osaa kirjallisuudesta.

Arviointitavat: Arvioinnin perusteet julkaistaan ennen kurssin aloittamista. Sen perustana toimivat yliopiston asettamat erikoistumiskoulutuksen laatukriteerit, opetussuunnitelma ja opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet. Kaikki koulutuksen aikana annetut tehtävät tulee suorittaa hyväksytysti ennen opintorekisterimerkinnän ja todistuksen saamista.

Vastuuopettajat: Määritellään, kun kurssin teema on sovittu.

Kirjallisuus:

- Alhanen Kai, Kansanaho Anne ja Ahtiainen Olli-Pekka. Työnohjouksen käsikirja, 2011 Tammi tai uudempi painos.
- 3-5- työnohjoukseen liittyvää artikkelia: ilmoitetaan kurssin alussa.

TRVE3 Stressi ja uni, 5 op

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään stressiin ja nukkumisen psykofysiologiaan. Opintojaksolla esitellään psykoneuroimmunologian näkökulmaa ja tutkimustuloksia sekä keskeisiä psykologisia stressin ja unettomuuden hoitomenetelmiä.

Osaamistavoitteet: Opintojakson jälkeen opiskelija

- tuntee stressin ja unen psykofysiologisen perustan ja niiden merkityksen ihmisen terveydelle ja

hyvinvoinnille

- tuntee psykoneuroimmunologisen uni- ja stressitutkimuksen virstanpylväitä
- tuntee stressin ja unen ongelmien psykologisessa hoidossa käytettävät kognitiivis-behavioraalisia työskentelymenetelmiä ja osaa soveltaa näitä omassa työssään

Opetuksen toteuttamistavat: Seminaari, joka sisältää asiantuntijaluentoja, workshop-työskentelyä, itsenäinen työskentelyä (mm. kirjallisuuteen ja tutkimukseen perehtymistä) sekä ennako- ja lopputehtävän. Kaikki materiaali on saatavilla yliopiston verkko-oppimisympäristöstä lukuun ottamatta osaa kirjallisuudesta.

Arviointitavat: Arvioinnin perusteet julkaistaan ennen kurssin aloittamista. Sen perustana toimivat yliopiston asettamat erikoistumiskoulutuksen laatukriteerit, opetussuunnitelma ja opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet. Kaikki koulutuksen aikana annetut tehtävät tulee suorittaa hyväksytysti ennen opintorekisterimerkinnän ja todistuksen saamista.

Vastuupettajat: Apulaisprofessori Taina Hintsu ja terveystieteiden yliopistolehtori Sanna Sinikallio.

Pakollinen kirjallisuus:

- Ader, Robert: Psychoneuroimmunology. Academic Press, 2007.
- Sandström, Marita: Psykne ja aivot toiminta Neurofysiologinen näkökulma. Helsinki: WSOYpro, 2011.
- Räisänen Kirsi: Työstressirokotus. Työterveyslaitos, 2012.
- Kajaste Soili, Markkula Juha. Hyvää yötä – apua univaikeuksiin. Kirjapaja, 2011.
- Järnefelt Heli, Hublin Christer: Työikäisten unettomuuden hoito. Työterveyslaitos, 2018.
- Kajaste Soili. Unihäiriöt. Kirjassa: Kognitiivinen psykoterapia. Kähkönen S, Karila I, Holmberg N (toim.) 3. uudistettu painos. Kustannus Oy Duodecim, Helsinki 2008: 332-45.
- Pakollisen kirjallisuuden lisäksi 3-5- tieteellistä artikkelia: ilmoitetaan kurssin alussa.

3. YHTEYSTIEDOT / TYÖ- JA ORGANISAATIOPSYKOLOGIA

Opintojaksoihin ja kursseihin liittyvissä kysymyksissä, ota yhteys ensisijaisesti aina kyseisen opintojakson vastuupettajaan (ks. Taulukko 1). Opintojen järjestelyihin (mm. koulutukseen hakeminen, yliopiston tarjoamat palvelut opiskelijoille, opintomaksut jne.) liittyvissä kysymyksissä, ota ensisijaisesti yhteys opintokoordinaattori Sari Raudasojaan.

Professori Saija Mauno

Tampereen yliopisto

puh. 040 7530314

s-posti saija.mauno@uta.fi

Yliopistonlehtori Virpi-Liisa Kykyri

Tampereen yliopisto

puh. 050 4377271

s-posti virpi-liisa.kykyri@uta.fi

Opintokoordinaattori Sari Raudasoja

Tampereen yliopisto

puh. 050 3186666

s-posti sari.raudasoja@uta.fi

